

VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO

REPUBLIKE SLOVENIJE

URAD GENERALNEGA DRŽAVNEGA TOŽILCA

Številka: VDT-Tu-14-3/1/2021

Datum: 24. 2. 2022

**LETNO POROČILO
za leto 2021**

o delu Delovne skupine za spremljanje izvajanja Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin in za spremljanje izvajanja Strategije obvladovanja gospodarske kriminalitete v Republiki Sloveniji

Uvodoma predmetnega letnega poročila delovne skupine je potrebno pojasniti in obrazložiti, da je bila vse do 15. 6. 2021 na območju Republike Slovenije še vedno razglašena epidemija SARS-Cov-2 (COVID-19), zaradi česar je bil že v letu 2020 Poslovnik delovne skupine spremenjen v delu, da je bilo omogočeno izvajanje sej delovne skupine z uporabo tehničnih sredstev za prenos videa in zvoka (videokonference), pri čemer pa se je navedeni način izvedbe seje delovne skupine opravil tudi v letu 2021. Ob upoštevanju navodil in priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ) v času ter zaradi izvajanja ukrepov potrebnih za omejevanje širjenja SARS-Cov-2, so tako člani delovne skupine izvedli seje preko videokonferenc v aplikaciji Microsoft Teams.

1. Ustanovitev in cilj delovne skupine

Vlada Republike Slovenije je s sklepom št. 02402-3/2012/13 z dne 5. 7. 2012 na podlagi Strategije obvladovanja gospodarske kriminalitete v RS (v nadaljevanju: Strategija) ustanovila Delovno skupino za spremljanje izvajanja Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin in za spremljanje izvajanja Strategije obvladovanja gospodarske kriminalitete v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju: Delovna skupina). Delovna skupina je pristojna za spremljanje, ocenjevanje, koordinacijo, izmenjavo informacij systemske narave in pomoč pri izvajanju Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin (v nadaljevanju: Uredba o sodelovanju). Ob navedenem delovna skupina skrbi tudi za izboljšanje sodelovanja in komunikacije med državnimi organi v zvezi z odkrivanjem, preiskovanjem in pregonom gospodarske kriminalitete v Republiki Sloveniji ter spremlja uresničevanje Strategije, ki jo je Vlada sprejela dne 5. 7. 2012. Cilj ustanovitve delovne skupine je izboljšanje sodelovanja organov državne uprave in drugih državnih

1 / 7

organov RS v predkazenskem postopku pri izvajanju Uredbe o sodelovanju ter pri uresničevanju Strategije, z namenom uspešnega in učinkovitega obvladovanja gospodarske kriminalitete in korupcije, vključno z zasedom protipravno pridobljene premoženjske koristi oziroma z odvzemom premoženja nezakonitega izvora, kar je kot prioriteta določeno tudi s politiko pregona, ki jo je dne 16. 10. 2017 sprejel Generalni državni tožilec RS.

2. Člani delovne skupine

Delovno skupino je v letu 2021 vodil predstavnik Vrhovnega državnega tožilstva, vodja Okrožnega državnega tožilstva v Krškem, višji državni tožilec Robert Renier. Za člane delovne skupine so bili določeni predstavniki državnih organov, ki jih Uredba o sodelovanju opredeljuje kot obvezne ali možne sodelujoče nosilce nalog v predkazenskem postopku ter organe, katerih delovno področje je neposredno ali posredno povezano z vsebino izvajanja Uredbe oziroma z delom, ki se nanaša na obvladovanje gospodarske kriminalitete. Vsak član ima postavljenega namestnika z namenom zagotovitve nemotenega dela Delovne skupine.

Delovno skupino sestavljajo predstavniki in njihovi namestniki naslednjih državnih organov:

1. Vrhovnega državnega tožilstva RS,
2. Ministrstva za pravosodje in javno upravo,
3. Ministrstva za notranje zadeve,
4. Ministrstva za notranje zadeve, Policije,
5. Ministrstva za finance,
6. Finančne uprave RS,
7. Agencije RS za trg vrednostnih papirjev,
8. Urada RS za preprečevanje pranja denarja,
9. Komisije za preprečevanje korupcije,
10. Javne agencije RS za varstvo konkurence.

3. Poslovnik delovne skupine

Delovna skupina deluje na podlagi pravilnika sprejetega dne 27. 9. 2012 in spremenjenega dne 24. 6. 2019 ter dne 22. 9. 2020.

4. Naloge delovne skupine

Kot temeljne naloge delovne skupine poslovnik določa:

- vzpostavitev pregleda obstoječih evidenc državnih organov in institucij, ki vsebujejo podatke, potrebne za obvladovanje gospodarske kriminalitete in zagotovitev neposrednega dostopa upravičencem za njihovo uporabo pri preiskovanju gospodarske kriminalitete,

- vzpostavitev pregleda sklenjenih sporazumov, dogovorov in drugih dvostranskih ali večstranskih aktov za sodelovanje na področju obvladovanja gospodarske kriminalitete in vzpodbujanje sklepanja novih, spremljanje uresničevanja načrtovanih programov in nalog strategije ter koordinacijo dela njihovih nosilcev,
- zbiranje predlogov sprememb ali dodatnih ukrepov za uresničevanje strategije ter letno poročanje o tem Vladi RS ter sodelujočim organom in institucijam.

5. Strateški cilji, ki jih določa Strategija obvladovanja gospodarske kriminalitete v Republiki Sloveniji

Strateški cilji so:

1. izboljšanje sodelovanja med državnimi organi in institucijami preko vzpostavitve sistema odgovornosti za sodelovanje,
2. izboljšanje strokovne usposobljenosti pristojnih za obvladovanje gospodarske kriminalitete,
3. sprememba zakonodaje z vidika širitve pooblastil za preiskovanje gospodarske kriminalitete na druge nadzorne organe državne uprave,
4. večja kadrovska zmogljivost za preiskovanje v predkazenskih postopkih in za kazenski pregon,
5. izboljšanje stanja materialno-tehnične opreme za delo preiskovalcev.

6. Delo Delovne skupine v letu 2021

Delovanje Delovne skupine je še naprej usmerjeno v zaznavanje in reševanje sistemskih težav, ki jih organi, ki imajo predstavnike v Delovni skupini, zaznajo pri svojem delu. Namén delovne skupine tako ni reševanje posameznih konkretnih vprašanj ali težav, ki so sicer lahko zaznane v praksi, za katere pa so predvideni ustrezni drugi protokoli razreševanja. Delovna skupina se je v letu 2021 sestala na dveh rednih sejah, in sicer dne 9. 3. 2021 in dne 19. 11. 2021.

Delovna skupina je na 24. seji dne 9. 3. 2021 obravnavala analizo policije in državnega tožilstva glede spoštovanja rokov pri usmerjanju predkazenskih postopkov ter se seznanila s spremembo Uredbe z dne 26. 2. 2021.

Na naslednji, 25. redni seji dne 19. 11. 2021 pa je delovna skupina obravnavala predstavitev rezultatov spoštovanja rokov obveščanja policije s strani tožilcev v zvezi podanih pobud za začasno zavarovanje, se opredelila do težav sodelovanja v predkazenskem postopku med državnim tožilstvom, policijo in Uradom za preprečevanje pranja denarja, obravnavala spremembe zakonodaje na področju dela policije. Nadalje je obravnavala tudi predstavitev štirih zakonodajnih predlogov s področja preprečevanja pranja denarja ter izvedla pregled delovanja SPS v letu 2021.

Na prvi redni seji v letu 2021 je delovna skupina uvodoma obravnavala analizo policije in državnega tožilstva glede spoštovanja rokov pri usmerjanju predkazenskih postopkov. V zvezi z navedenim so bili člani delovne skupine seznanjeni, da policija ne vodi evidenc, iz katerih bi bilo neposredno razvidno spoštovanje oziroma nespoštovanje zakonskih in uredbenih rokov pri usmerjanju v predkazenski postopek. Delovni skupini je bila predstavljena tudi statistika policije glede obravnavanih kaznivih dejanj s področja splošne kriminalitete in s področja gospodarske kriminalitete, glede evidentiranih zapisnikov o hišnih preiskavah ter v kakšnem časovnem obdobju so bile v zvezi s tem opravljene pisne evidence dokumentov. Delovna skupina se je torej seznanila z obema analizama, ki imata sicer različno metodologijo in obdelavo statističnih podatkov. Pri tem pa je bilo ugotovljeno, da je pretežni del predkazenskih postopkov potekal relativno hitro in so predstavljali dolgotrajni predkazenski postopki zelo majhen del obravnavanih zadev. Pri tem so pomemben dejavnik dolgotrajnih postopkov bile številne objektivne okoliščine, ki so vplivajo na dolžino predkazenskih postopkov, med drugim tudi kadrovska podhranjenost obeh služb. Medsebojno sodelovanje med policijo in državnim tožilstvom je do takrat potekalo v skladu z Uredbo pri čemer so se težave medsebojno reševale in niso predstavljale sistemskih težav. Delovna skupina je ocenila, da prehitro podajanje nepopolnih kazenskih ovadb zaradi različnih dejavnikov lahko predstavlja nepredvideno podaljševanje roka trajanja predkazenskih postopkov. Člani delovne skupine so sklenili, da je potrebno izboljšati sodelovanje pri določanju prioritet reševanja zadev, pri čemer naj policija upošteva predloge državnega tožilca. Pri obravnavi bagatelnih kaznivih dejanj bi normativne spremembe, ki jih je v svojem poročilu predlagala policija, imele pomemben vpliv na hitrost reševanja predkazenskih postopkov, s tem pa bi se kapacitete obeh služb uporabile za pomembnejše zadeve. Delovna skupina je še sklenila, da bo še naprej spremljala stanje na tem področju.

Nadalje se je delovna skupina seznanila s spremembo in dopolnitvijo Uredbe o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanju specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin z dne 26. 2. 2021. Člani delovne skupine so bili seznanjeni, da spremenjena uredba ukinja kakršnokoli ustno usmerjanje in predvideva, da državni tožilec policistom podaja izključno pisna navodila in predloge.

Na drugi redni seji so se člani delovne skupine najprej seznanili s predstavitvijo rezultatov pregleda spoštovanja rokov obveščanja policije s strani tožilcev v zvezi podanih pobud za začasno zavarovanje. Uvodoma je bilo izpostavljeno, da je prišlo do velikih razhajanj in napak pri beleženju podatkov o povratnih informacijah policiji s strani državnih tožilcev. V zvezi z navedenim so bili predstavljeni policijski statistični podatki, iz katerih je izhajalo, da policija v 68% podanih pobud ni prejela povratnih informacij državnega tožilca. Zaradi navedenega je bil opravljen obsežen nadzor in fizični pregled vseh tožilskih spisov, na podlagi česar je bilo ugotovljeno, da je bilo brez povratne informacije tožilcev obravnavanih le 15% zadev. Posledično so bile na podlagi navedenega ugotovljene številke napake pri beleženju podatkov v računalniškem sistemu policije. Delovna skupina se je torej seznanila s poročilom VDT ter ugotovila, da podatki policije niso bili točni in niso bili odraz dejanskega stanja dela tožilstva. Ugotovljeno je bilo, da se državno tožilstvo v pretežnem delu zadev ustrezno odziva, pri čemer pa očitno prihaja do takšnih neskladij in razhajanj, zaradi drugačnega sistema evidentiranja. Delovna skupina je policiji in državnemu tožilstvu predlagala povečano skrbnosti pri

evidentiranju in povratnem obveščanju.

V nadaljevanju se je delovna skupina seznanila s težavami sodelovanja v predkazenskem postopku med državnim tožilstvom, policijo in Uradom za preprečevanje pranja denarja. Pri tem je bilo izpostavljeno, da so se začele pojavljati težave pri sodelovanju s policijo, saj slednja podaja zahteve za pisne usmeritve v popolnoma enostavnih zadevah, kar otežuje delo tožilstva, medtem ko ne zahteva usmeritev v zahtevnejših zadevah. Na MNZ in policijo je bilo v zvezi s tem naslovljeno vprašanje, ali so bile pripravljene usmeritve, za katera kazniva dejanja se zahtevajo oziroma dajejo pisne usmeritve, s čimer naj bi se preprečile nepotrebne administrativne težave in obremenjevanje državnih tožilstev. Do podaje poročila delovna skupina ni prejela še nobenega odgovora. Nadalje je bilo v zvezi s sodelovanjem z UPPD pojasnjeno, da v okviru VDT deluje še vedno le kontaktna točka mreže uradov za odvzem premoženjske koristi (ARO), vendar pa še vedno ni nacionalnega urada za odvzem premoženjske koristi. Pri tem pa so se začele pojavljati težave, do katerih prihaja v praksi sodelovanja državnega tožilstva s policijo in UPPD v posledici spremenjene Uredbe na eni strani in nove interpretacije pravne podlage za zagotavljanje pomoči kontaktni točki ARO na drugi strani. V zvezi z navedenim je namreč prišlo do spremembe stališča UPPD, kateri po novem naj ne bi imel podlage za posredovanje zaprosenih podatkov na obstoječi pravni podlagi, kljub temu, da je vsa leta doslej sodelovanje med ARO in UPPD potekalo nemoteno. Člani delovne skupine so v zvezi s tem izpostavili, da je potrebno razmere urediti, da bo mogoče za potrebe delovanja kontaktne točke in nudenja pomoči le te organom v tujino, hitro pridobiti zaprosene podatke, katere je doslej kontaktni točki posredoval UPPD. Zaradi navedenega se je MF in MP pozvalo, da skupaj v sodelovanju z državnim tožilstvom poiščeta rešitve za nastale težave.

Nadalje se je delovna skupina seznanila s spremembami ZODPol in spremembami ZNPPol-C, ki pa so še bile v medresorskem usklajevanju ter bodo obravnavane v nadaljevanju. Obravnavala pa se je tudi predstavitev štirih zakonodajnih predlogov s področja preprečevanja pranja denarja, pri čemer se je delovna skupina seznanila s spremembami s področja preprečevanja pranja denarja na ravni EU. Predvidena je ureditev neposredno uporabljive uredbe AMLR ter ustanovitev novega organa AMLA, kar bo pomenilo, da bo prvič ustanovljen nadzorni organ na ravni EU, medtem ko naj bi bile finančne obveščevalne enote še vedno v pristojnosti nacionalnih organov. Četrty predstavljen predlog pa je predstavljala prenovitev Uredbe o informacijah, ki spremljajo prenose sredstev in nekaterih kriptosredstev – TER.

Delovna skupina je bila tudi seznanjena s pregledom delovanja SPS v letu 2021, kjer je bilo ugotovljeno, da je delovanje SPS izjemno učinkovito, zaradi česar se takšno sodelovanje spodbuja tudi za naprej.

Nazadnje pa so bili člani delovne skupine tudi seznanjeni, da je bila sprejeta novela KZ-1, ki upošteva priporočila Moneyvala.

7. Uresničevanje in izpolnjenost nalog kot izhajajo iz Uredbe

Na podlagi dela Delovne skupine v letu 2021 je slednja zaznala, da je, za razliko od let poprej, pričelo prihajati do nekaterih težav pri medsebojnem sodelovanju različnih institucij z državnim tožilstvom, katere sodelujejo v fazi predkazenskega postopka. Slednje je očitno posledica drugačnih pogledov novih vodstev pri nekaterih institucijah na obstoječo zakonsko podlago za medsebojno sodelovanje pri delu v praksi. Prav tako je prišlo do spremembe določb Uredbe, ki ponovno vnaša manjše možnosti hitrega in fleksibilnega sodelovanja, zlasti med policijo in državnim tožilstvom in bolj togo in pretežno formalno - pisno medsebojno komunikacijo, kar bo lahko imelo posledice pri delu v prihodnosti. Pri tem so člani delovne skupine ocenili, da sprejete spremembe ne bodo pripomogle k učinkovitejšem delu policije in državnega tožilstva v praksi in tudi ne bodo pripomogle k skrajševanju predkazenskih postopkov. Dejstvo pa je, da je Uredba podzakonski akt, ki obvezuje policijo in državno tožilstvo in morata slednja organa delovati in poslovati skladno s predpisi te Uredbe. Delovna skupina bo tudi zato stanje na tem področju spremljala tudi v naprej in poskušala s svojimi aktivnostmi zaznati in tudi odpravljati morebitne sistemske težave do katerih bi lahko prihajalo v praksi.

Delovna skupina je bila seznanjena z nekaterimi že uveljavljenimi zakonskimi spremembami in tudi spremembami zakonodaje na področju delovanja policije, ki so še v fazi zakonodajnega postopka, katerih neposreden vpliv na delovanje v fazi predkazenskega postopka pa še ni mogla zaznati niti oceniti. Seznanila pa se je tudi z bodočimi spremembami na področju pranja denarja, ki kažejo na potrebo po še tesnejšem, hitrem in učinkovitejšem sodelovanju že v fazi predkazenskega postopka, kar ureja Uredba o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanje specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin.

Ponovno je bila tudi seznanjena z učinkovitim delom SPS in ocenjuje le te kot izredno primerno orodje za preiskavo, zlasti najboljsežnejših in kompleksnih predkazenskih postopkov. Delovna skupina spodbuja uporabo tega načina dela v predkazenskih postopkih, pri čemer se zaveda praktičnih omejitev in razpoložljivih virov vseh udeležencev, ki v okviru teh aktivnosti sodelujejo. Tako policija, zlasti pa državno tožilstvo se namreč soočajo z resnimi kadrovskimi primanjkljaji. Ponovno pa tudi ocenjuje, da bo tudi njeno nadaljnje delo pripomoglo k boljšemu in učinkovitemu sodelovanju vseh udeležencev v predkazenskem postopku v praksi ter pri izpolnjevanju nalog, kot izhajajo iz Uredbe. Pri tem pa ostaja glavno delovanje medresorske skupine, preko povečanja učinkovitosti sodelovanja v predkazenskih postopkih, usmerjeno tudi v realizacijo vseh strateških ciljev, ki so izrazitega pomena za učinkovit pregon gospodarske kriminalitete v Republiki Sloveniji, tudi v luči nove Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2019 do 2023.

Delovna skupina ponovno ocenjuje, da je sicer Uredba o sodelovanju državnega tožilstva, policije in drugih pristojnih državnih organov in institucij pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj ter delovanje specializiranih in skupnih preiskovalnih skupin, pomemben povezovalni element pri uspešnem odkrivanju in pregonu vseh oblik kriminalitete, posebej pa še najtežjih oblik kaznivih dejanj, ki pa mora omogočati učinkovito, hitro in raznovrstno obliko usmerjanja in tudi medsebojnega komuniciranja med vsemi deležniki v predkazenskem postopku tudi v praksi.

Delovanje delovne skupine je bilo tako tudi v letu 2021 učinkovito, ter je pripomoglo k

ohranjanju učinkovitejšega sodelovanja med različnimi udeleženci v predkazenskem postopku. Za učinkovito sodelovanje med organi, ki imajo predstavnike v delovni skupini, je namreč nujno potrebna strukturirana in multiagencijska oblika sodelovanja, kot ga omogoča in spodbuja, kljub občasnim različnim pogledom in stališčem, tudi delovna skupina. Uveljavljena oblika dela, ki združuje znanja iz različnih področij, omogoča uspešno medsebojno sodelovanje in prenos rezultatov dela posameznih institucij ali organov v prakso, ter s tem k učinkovitejšem izvajanju določb navedene Uredbe v praksi.

Dosedanje izkušnje delovne skupine so utrdile spoznanje, da je potrebno obstoječo prakso in sodelovanje med vsemi sodelujočimi spremljati, nadgrajevati s še boljšo, bolj strukturirano obliko sodelovanja, s poenoteno prakso delovanja in vzpostavitev določenih okvirnih standardov. Z vsem navedenim bo učinkovitost pri odkrivanju in zbiranju dokazov za potrebe izvedbe kazenskih postopkov moč še dodatno izboljšati.

Pretekle izkušnje tako kažejo na potrebo nadaljevanja tovrstne aktivnosti, kar bo Delovna skupina s svojim delom tudi skušala uresničiti v letu 2022.

Robert Renier
Višji državni tožilec
Vodja delovne skupine